

Tờ Thông tin: Bệnh Thần kinh Vận động (Motor Neurone Disease - MND)

Khi bác sĩ chẩn đoán bị bất kỳ căn bệnh nghiêm trọng nào, thế nào bệnh nhân và người gần gũi với họ cũng bị sốc, tức giận và tuyệt vọng. Điều này đặc biệt đúng khi người trảng kiện, khỏe mạnh và năng động bắt đầu có những dấu hiệu chớm bị bệnh thần kinh vận động, tiếng Anh viết tắt là MND, chẳng hạn như bàn tay bị yếu.

Cú sốc khi được biết kết quả chẩn đoán thường có nghĩa là người bệnh không nhớ được gì nhiều những gì bác sĩ hệ thần kinh đã giải thích cho họ hiểu. Những câu hỏi họ thường đặt ra nhất và câu trả lời là như sau:

Bệnh thần kinh vận động là gì?

Bệnh thần kinh vận động là tên gọi một nhóm bệnh khi các tế bào thần kinh - neuron - điều khiển các cơ bắp để chúng ta có thể đi đứng, nói, thở và nuốt, không còn làm việc bình thường nữa. Khi không có dây thần kinh để kích hoạt chúng, các cơ dần dần bị yếu đi và teo lại. Mỗi người yếu sức theo dạng khác khác nhau.

Các triệu chứng là gì?

Triệu chứng ban đầu thường nhẹ và bao gồm đi đứng không vững vì các cơ bắp ở chân bị yếu đi, khó cầm đồ vật vì cơ bàn tay bị yếu đi, nói lú lờ hoặc nuốt khó khăn vì lưỡi và cơ cổ họng bị yếu đi. Những ảnh hưởng của MND - triệu chứng ban đầu, đã phát tác và biến chuyển và thời gian sống sau khi chẩn đoán - khác nhau đáng kể đối với từng người một.

Chẩn đoán MND bằng cách nào?

Khi mới chớm bệnh, các triệu chứng bệnh thần kinh vận động có thể giống nhiều bệnh khác. Muốn chẩn đoán bệnh này thì phải có ý kiến của bác sĩ chuyên khoa về thần kinh và thường là phải làm nhiều xét nghiệm kỹ lưỡng. Có khi phải mất một thời gian khá lâu mới có thể chẩn đoán được bệnh này, mặc dù bác sĩ hệ thần kinh có thể nhanh chóng xác nhận bệnh này.

Việc chẩn đoán có thể sẽ dễ dàng hơn nhờ những xét nghiệm khác nhau, kể cả một số xét nghiệm nhằm loại bỏ các bệnh khác. Thông thường bác sĩ sẽ cho làm xét nghiệm đo điện cơ (Electromyograph - EMG), cách làm xét nghiệm này là đẩy một cây kim vào những cơ bắp khác nhau để đo hoạt động điện của chúng. Xét nghiệm này có thể có ích cho cả việc chẩn đoán lẫn tiên lượng bệnh.

Những gì sẽ không bị ảnh hưởng?

Trong đa số trường hợp, trí tuệ và bộ nhớ sẽ không bị ảnh hưởng. Thị giác, thính giác, vị giác, khứu giác và xúc giác cũng không bị ảnh hưởng. Bao tử và bàng quang cũng không bị bệnh này ảnh hưởng dù nên theo dõi chế độ ăn uống và tập thể dục cẩn thận.

Có cách chữa dứt bệnh hoặc điều trị MND hay không?

Hiện nay không có cách chữa dứt bệnh MND, nhưng có công trình nghiên cứu phối hợp toàn thế giới và đã có những tiến triển khích lệ. Theo kết quả các cuộc thử nghiệm lâm sàng, Riluzole có thể kéo dài tuổi thọ phần nào cho người bị MND. Thuốc này thuộc Chương trình Tài trợ Dược phẩm (PBS) cho bệnh nhân hội đủ điều kiện cụ thể.

Những người có thiện ý, đôi lúc cũng đề nghị những phương pháp điều trị tốn kém và chưa có kết quả cụ thể. Quý vị nên hỏi ý kiến giới chuyên môn trước khi bắt đầu phương pháp điều trị chưa có kết quả cụ thể. Lắm khi quý vị nghe được trên truyền hình hoặc các phương tiện truyền thông khác về những tiên bộ mới. Quý vị nên luôn luôn kiểm tra với bác sĩ hệ thần kinh, bác sĩ gia đình hoặc toán chăm sóc trước khi thử.

Có thể làm những gì?

Những người có thể giúp quý vị gồm thân nhân, bạn bè, bác sĩ gia đình, bác sĩ hệ thần kinh, chuyên viên chức năng trị liệu, chuyên viên vật lý trị liệu, chuyên viên chỉnh ngôn/cơ cổ họng, chuyên gia tâm lý học, chuyên gia dinh dưỡng, y tá điều dưỡng tại nhà, nhân viên xã hội, nhân viên chăm sóc bệnh nhân nan y, các dịch vụ chăm sóc cộng đồng và Hiệp hội MND tại từng tiểu bang và lãnh địa.

Hầu hết các Hội MND (MND Association) đều tuyển dụng nhân viên chuyên nghiệp. Họ làm việc với những người bị bệnh MND và người chăm sóc. Họ phổ biến thông tin về nguồn tài liệu, trang thiết bị và trợ giúp dựa trên kiến thức hiểu biết rộng về các vấn đề liên quan đến từng giai đoạn của bệnh này.

Quý vị có thể truy cập trang mạng <http://www.mnd.asn.au> của MND Victoria để có thông tin về nguồn trợ giúp có sẵn trong vùng quý vị cư ngụ.

Tôi có thể tìm thêm thông tin ở đâu?

Hiệp hội Bệnh Thần kinh Vận động (Motor Neurone Disease Association) tại Tiểu bang quý vị cư ngụ hoặc bác sĩ hệ thần kinh của quý vị có cuốn sách nhỏ gồm thông tin về các yếu tố di truyền, các dạng MND khác nhau, cũng như phần giải đáp các câu hỏi thông thường.

MND Victoria

265 Canterbury Road
(PO Box 23)
Canterbury Vic 3126
ĐT: (03) 9830 2122
Fax: (03) 9830 2228
Gọi miễn phí: 1800 806 632
<http://www.mnd.asn.au>
info@mnd.asn.au